

**MUIHIN LAKEIHIN SISÄLTYVÄT ASIAMIESTÄ YLEENSÄ TAI ERITYISESTI
ASIANAJAJAA KOSKEVIA SÄÄNNÖKSIÄ:**

**A 3.9 LAKI VALTION OIKEUSAPUTOIMISTOISTA (5.4.2002/258)
(Viim. muut. 19.12.2008/929)**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 § (19.12.2008/929)

Oikeusavun antamista varten valtio ylläpitää oikeusaputoimistoja. Oikeusaputoimistot suorittavat niille oikeusapulaissa (257/2002) ja muualla laissa tai asetuksessa säädetyt tehtävät.

2 § (19.12.2008/929)

Oikeusaputoimistot sijaitsevat oikeusapupalveluiden alueellisen tarpeen mukaan muodostettavissa oikeusapupiireissä. Oikeusaputoimistolla voi tarvittaessa olla useampi kuin yksi toimipaikka. Oikeusapupiireistä ja oikeusaputoimistojen toimipaikoista säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella. Ennen toimipaikkojen sijaintia koskevien säännösten antamista on kuultava kuntia, joita asia koskee.

3 § Oikeusaputoimistoa johtaa johtava julkinen oikeusavustaja ja siinä on tarvittava määrä muita julkisia oikeusavustajia sekä muuta henkilökuntaa.

Johtavan julkisen oikeusavustajan ja julkisen oikeusavustajan kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen kandidaatin tutkinto sekä riittävä kokemus asianajajan työstä tai tuomarin tehtävien hoitamisesta.

Oikeusministeriö nimittää johtavan julkisen oikeusavustajan. Johtava julkinen oikeusavustaja nimittää julkisen oikeusavustajan. (19.12.2008/929)

L:lla 929/2008 muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.2.2009. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Oikeusministeriö nimittää johtavan julkisen oikeusavustajan ja julkisen oikeusavustajan.

4 § (19.12.2008/929)

Jokaisessa oikeusapupiirissä on oikeusaputoimen johtaja. Oikeusaputoimen johtajan tehtävänä on vastata oikeusapupalveluiden tasapuolisesta tarjonnasta oikeusapupiirin alueella. Oikeusaputoimen johtaja toimii samalla yhden oikeusaputoimiston johtavana julkisena oikeusavustajana. Oikeusaputoimen johta-

jan hoitaessa yksittäistä toimeksiantoa häneen sovelletaan, mitä julkisesta oikeusavustajasta säädetään.

- 5 §** Oikeusministeriö määrää oikeusaputoimen johtajan oikeusapupiirin alueen johtavista julkisista oikeusavustajista enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.
- 6 §** Julkisen oikeusavustajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskottut tehtävät sekä kaikissa toimeksiantoissaan noudattaa hyvää asianajajatapaa.
- Julkinen oikeusavustaja on asianajajayhdistyksen valvonnan alainen niin kuin asianajajista annetun lain (496/1958) 6, 7 ja 7 a–7 d §:ssä säädetään asianajajasta. Julkisen oikeusavustajan oikeuteen hakea muutosta valvonta-asiaassa annettuun ratkaisuun sekä tällaisen muutoksenhaun käsittelyyn sovelletaan, mitä mainitun lain 10 §:ssä säädetään. (30.7.2004/698)
- Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta oikeusaputoimistossa hoidettaviin holhoustoimen edunvalvontatehtäviin, jos yleisenä edunvalvojana on muu kuin julkinen oikeusavustaja. (29.8.2008/577)
- 7 §** Julkinen oikeusavustaja ei saa olla osakkaana, yhtiömiehenä tai jäsenenä asianajotoimintaa harjoittavassa yhtiössä tai muussa yhteisössä. Hänellä ei myöskään saa olla muuta sellaista tehtäväänsä haittaavaa palkallista tointa, josta on oikeus kieltäytyä.
- 8 §** Oikeusaputoimisto voi antaa oikeudellista apua muullekin kuin oikeusapulaissa tarkoitettuun oikeusapuun oikeutetulle henkilölle, jos siihen on palvelun hakijan kannalta tai oikeusaputoiminnan asianmukaisen järjestämisen kannalta perusteltua syytä. Tällöin palveluista peritään täysi korvaus. Täyden korvauksen asiakkaiden avustaminen ei saa haitata oikeusapulain mukaisten palvelujen antamista.
- 9 §** Julkisen oikeusavustajan esteellisyydestä on voimassa, mitä asianajajan esteellisyydestä säädetään tai määrätään.
- Oikeusaputoimen johtaja ei saa avustaa oman oikeusapupiirinsä julkisen oikeusavustajan asiakkaan vastapuolta. Muuten eri oikeusaputoimistoissa työskentelevät julkiset oikeusavustajat voivat avustaa vastapuolia, jolleivät he yksittäisessä asiassa ole esteellisiä.
- 10 §** Oikeusavun hakija ohjataan toisen oikeusaputoimiston tai yksityisen avustajan puoleen:
- 1) jos julkinen oikeusavustaja on esteellinen toimimaan asiassa;
  - 2) jos toimiston julkiset oikeusavustajat eivät työtilanteensa takia voi hoitaa kiireellistä asiaa;
  - 3) jos julkisen oikeusavustajan ja oikeusavun pyytäjän väliltä puuttuu keskinäinen luottamus;

4) jos siinä oikeusaputoimistossa, jonka puoleen hakija on kääntynyt, ei kyetä tarjoamaan palveluja hakijan omalla kansalliskielellä suomeksi tai ruotsiksi; tai

5) muusta perustellusta syystä.

Muussa kuin tuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa hakija ohjataan 1 momentin mukaisissa tilanteissa toiseen oikeusaputoimistoon, jos lähin oikeusaputoimisto on kohtuullisen asiointimatkan päässä. Muussa tapauksessa hakija ohjataan yksityisen avustajan puoleen.

11 § Julkisten oikeusavustajien on annettava toisilleen pyynnöstä virka-apua.

Oikeusaputoimisto vahvistaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen sekä Euroopan yhteisön tuomioistuimen oikeusapuhakemukseen tarvittavat Suomessa asuvien henkilöiden tulo- ja varallisuustiedot. Julkiset oikeusavustajat voivat antaa korvauksetta virka-apua ulkomaisille oikeusapuviranomaisille.

12 § Johtava julkinen oikeusavustaja tai julkinen oikeusavustaja ratkaisee ne asiat, jotka oikeusapulain nojalla ratkaistaan oikeusaputoimistossa. Johtava julkinen oikeusavustaja tekee kuitenkin päätöksen oikeusapulain 10 §:n 2 momentin mukaisen pyynnön esittämisestä rahalaitokselle. Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586 / 1996) säädetään.

Johtava julkinen oikeusavustaja voi kirjallisesti määrätä toimistohenkilön ratkaisemaan oikeusapuhakemukset selvissä asioissa. Jos hakemuksen ratkaiseminen on tulkinnanvaraista, se on siirrettävä julkisen oikeusavustajan ratkaistavaksi. (19.12.2008/929)

13 § Ennen oikeusapulain 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun teknisen käyttöyhteyden avaamista veroviranomaisen tai Kansaneläkelaitoksen henkilörekisteriin oikeusaputoimiston on esitettävä rekisterinpitäjälle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

14 § Valtion oikeusaputoiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat oikeusministeriölle.

15 § Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan oikeusministeriön asetuksella. Työskentelyn järjestemisestä oikeusaputoimistossa määrätään tarkemmin oikeusaputoimiston työjärjestyksessä, jonka vahvistaa johtava julkinen oikeusavustaja.

16 § Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2002.

Tällä lailla kumotaan valtion oikeusaputoimistoista 6 päivänä helmikuuta 1998 annettu laki (106/1998) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

HE 82/2001, LaVM 22/2001, EV 182/2001

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

30.7.2004/698:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 2004.

HE 54/2004, LaVM 5/2004, EV 93/2004

29.8.2008/577:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

HE 45/2008, LaVM 8/2008, EV 78/2008

19.12.2008/929:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2009.

HE 103/2008, LaVM 12/2008, EV 142/2008